

Atıf Şekli: Erdal, Serhat. (2017, Mart 04). “Orgazm Kimin Hakkı? Seks ve İktidar Mücadelesi”, *Sosyal Bilimler*. sosyalbilimler.org/orgazm-kimin-hakki

Orgazm Kimin Hakkı? Seks ve İktidar Mücadelesi

Serhat Erdal

Bir an için bütün ülke sınırlarını ya da kültürler arası belirlenimleri görmezden gelirse sadece “kadın” olarak atfedilen bedenlerin —gay, lezbiyen, travesti, transseksüel gibi pek çok queer varyasyonu da dâhil ederek— garip ve tutarsız inşa nesnelere olarak toplumsal arenada dönüştürüldüğü görülecektir. Örneğin, modern Batı kültüründe kadınlar arasında orgazmı taklit etmenin yani orgazm oluyormuş gibi davranmanın yaygın bir fenomen olduğu ifade edilmekte ve kırk yılı aşkın bir süredir konu ile ilgili yapılan çalışmalarda kadınların %50 ilâ %65’inin orgazmı taklit ettiği belirtilmektedir (Frith, 2015: 105-106). Modern Batı kültürü bir kenara dursun Ortadoğu ve Afrika toplumlarında kadınlara ve onların cinsel hazlarına olan düşmanlığın dramatik boyutlarını kadın sünnetine ilişkin ritüellerin gerekçelerinden anlamak mümkün. Her ne kadar kadın sünnetinin dini kaynaklı bir ritüel olmadığı, daha çok Afrika’nın kültürel yaşamının bir parçası olduğu öne sürülse de (Osten-Sacken & Uwer, 2007: 29) kadın sünneti hiç kuşkusuz hazlar mücadelesinin bir ürünüdür. Bu mücadele, modern Batı kültüründe erilin seks becerisini yücelten bir davranış olarak dışının gerçekte olmayan orgazmı taklit etmesi üzerinden gerçekleşebildiği gibi, Ortadoğu ve Afrika’da kadın sünneti ile hazlardan “arındırma” girişimi şeklinde de açığa çıkabilir. Nitekim bu iki dramatik kutup arasında mücadele eden ve her türlü sosyo-politik tecavüzün altında ezilmiş Anadolu’da yaşayan kadınlar ve onun queer varyasyonları arzuya sahip olmak ile arzunun kölesi olmak arasında sıkışıp kalmıştır. Bu tespitim her ne kadar cüretkâr görünse de savımı bugüne dek karşıma çıkan tüm kadın ve onun queer varyasyonlarından işittiğim deneyimlere dayandırıyor ve gizli kalmış, bilhassa kanıtsanmış sistematik cinsel işkencenin tüm sosyal platformlarda ifşa olması umuduyla bu yazıyı kaleme alıyorum.

Mevzubahis eril ahlakı temel almış bir toplumun bekası ise seks üzerindeki cinsiyet mücadelesinin süreklileştiğini görüyoruz. Söz konusu seks ritüelinde tertip edilen cinsiyet mücadelesi süreklilik dâhilinde performatif iktidar ilişkileri üretir, yani seks içinde bedenler dışa vuruyormuş gibi yaptıkları özü veya kimliği (aktif ve pasif olmayı) aslında bedensel işaretler ve diğer söylemsel yollarla (içine girme, orgazmı taklit etme) yeniden ve yeniden üretirler (Butler, 2012: 224). Orgazm meselesindeki performatiflik ile dışının (edilgin) üzerinde erilin (etkin) iktidarı kadimleşir ve dışı bu tahakkümü içselleştirir. Yalnız

burada sözü geçen eril-dişil mücadelesi anatomik dayanağı olan keskin çizgilerle belirlenmiş ya da seçilmiş aktörlerden oluşmaz. Burada erillik ve dişilik her türlü toplumsal mecrada mücadele halinde olan salt-bedenlerin kazanan (etkin) ve kaybeden (edilgin) dikotomisi içinde sürekli yeniden inşa edilmesidir. Bedenler arasında gerçekleşen evrensel bir ritüel olarak seks, iktidar mücadelesinin en dramatik kaynağını oluşturarak orgazmı son derece işlevsel bir araç hâline dönüştürüyor. Ancak tarif etmeye çalıştığım orgazm mücadelesinin modern bir edinim olmadığını tarihsel süreç içinde gelenekleşerek başkalaştığını da belirtmem gerekiyor. Foucault bize bu tarihselliği Yunan zevk etiğinden yola çıkarak şu şekilde açıklamış:

Bir kadın ya da köle edilgin olabilirdi. Bu onların doğalarında ve toplumsal konumlarından gelen bir şeydi. Oğlan sevgisi üzerine bütün o felsefi düşünceler Yunanlıların bu gerçek pratiği toplumsal benlerinin çerçevesi içine yerleştiremedikleri yeterince göstermektedir. Hatta genç bir oğlanla bir adam arasındaki zevkin karşılıklı olabileceğini bile düşleyemiyorlardı. Plutarku, bir oğlanla bir yetişkin adam arasındaki fiziki ilişkide karşılıklılığın olması mümkün değildir, demiştir (Foucault, 1987: 13).

Foucault'nun işaret ettiği üzere eril toplum ahlakını ve erkek egemenliğin inşasını mümkün kılan hazlar mücadelesinin düzeni –yani seks ritüelinin düzeni– sadece heteroseksüel dünyanın bir parçası olmayıp dışı rolü atfedilmiş tüm edilgin bedenlere ilişkindir. Burada fiziki karşılıklılığın temel bir sorun olduğu çok açıktır. Foucault, Platon'un *Şölen*'inden alıntı yaparak şöyle der:

Ksenofon, bize Sokrates'i, yetişkin bir oğlanla genç bir adam arasındaki ilişkide, oğlanın doğallıkla adamın zevkinin seyircisinden başkaca bir şey olamayacağını söylerken betimler. Üstelik oğlan için, yetişkin adamla ilişkide nasıl olursa olsun herhangi bir tür zevk duymak onursuzlaştırıcıdır (Foucault, 1987: 14).

Görüldüğü üzere cinsel birleşmeden bir şekilde zevk duymak ya da zevk duyduğunu belli etmek, mücadelenin edilgin olarak atfedilen konumunda onursuzlaştırıcı ve itibarsızlaştırıcı bir mekanizma ile engellenmektedir. Hiç şüphesiz duyulan hazzı ifşa etmenin üzerine bindirilen tabunun kadimleşerek farklı varyasyonlar içinde günümüzde de devam ettiğini söyleyebiliriz.

Sırf orospu damgası yememek için çoğu kadın seksten zevk almaz, alamaz. Zevk duysa dahi belli etmez. Saf duruşunu hiç bozmadan kafasını çevirir. Kollarını açar ve sessizce erkeğin inlemeleri altında seksin tamamlanmasını bekler. Bu yüzden orgazm olamıyor çoğu. Olsa çünkü 'Vay orospuya bak işi biliyor belli ki çok yapmış' derler. Bu gerginliği evliliğinin ilk gecesinde bile yaşayan çok insan tanıyorum. Düşün, sevdiğin insanla evleniyorsun. Artık bütün engeller aşılmış. Ama yatakta bedenle yalan söylemek zorunda kalıyorsun. O damgalanma korkusu birçok kadında bitmiyor. —(Kadın (26), Kişisel Görüşme, Kasım 2016)

Tıpkı Foucault'nun Yunan zevk etiğinde dikkat çektiği edilgin konumunda yer alan beden üzerindeki damganın bir benzeri, kaynağını gizli tutmak zorunda olduğum bu anlatıda ortaya çıkmaktadır. Ancak buradaki onursuzlaştırma pratiği Yunan zevk etiğindeki durum ile örtüşmez. Çünkü Yunan zevk etiğini belirleyen yasalar farklıdır. Oğlan ile yetişkin adam

arasındaki fiziksel ilişkiyi belirleyen yasa, oğlanın kadına öykünmesini veya aşırı derecede kadına benzemesini yasaklar ve nitekim bu sebepten oğlanın haz duyması ya da duyduğu hazzı açık bir şekilde sahnelemesi kabul edilmezdi (Foucault, 2013: 275). Şu hâlde karşılıklı olma durumunun hem Yunan zevk etiğinde hem de bugünün modernitesinde bir sorun olduğu aşikâr. Foucault (1987: 14-15) bizler için bu sorunu şöyle özetlemiştir:

Cinsel zevk neden erkeğe özgüydü? Neden kadınların ve efeblerin/oğlanların zevk duymaları, sistemde büyük bir tepetaklak oluş getirmeksizin dikkate alınamıyordu? Bu olayın basit ve küçük bir sorun olmadığı ve eğer ötekinin zevki de dahil edilmeye çalışılırsa tüm hiyerarşik ve etik sistemin yıkılacağı anlamına geliyor (...) Yunan zevk etiği erkeğe bir topluma, simetrik olmayışa, karşısındakinin dışlanmasına, içine girme saplantısına ve bir tür kendi öz enerjisinden yoksun kalma tehdidinde bağlıdır (...) Yunanlılar için cinsel etikteki büyük farklılık kadınları veya oğlanları tercih eden ya da şu veya bu biçimde aşk yapan insanlar arasında değildi. Bu etik, bir nicelik, etkinlik ve edilgenlik sorunu idi: Arzularının kölesi misin yoksa efendisi mi?

Foucault'nun bu pasajda dikkat çektiği etkin ve edilgenlik sorunu yukarıda tarif etmeye çalıştığım eril ve dişi arasındaki mücadelenin en evrensel ifadesi olarak sunmam mümkün. Nitekim etkin olmayı sadece penise sahip olan beden ile bağdaştırmak doğru olmaz. Zira penisli bedenlerin de tıpkı Yunan zevk etiğindeki oğlanlarda olduğu gibi edilgin kalabileceği olasılık dâhilindedir. Örneğin LGBTTİ temsillerinden oluşan butch lezbiyen hareketlerinde veya pornografinin vitrini olup idealize edilmiş seksin prototiplerini sunan lezbiyen seks deneyimlerinde dahi edilgenlik ve etkinlik mücadelesinin sahnelendiğini görüyoruz. Edilginin duyduğu hazzı saklaması ya da hazzını abartılı bir teatral ile ortaya koyması... Her ikisi de etkinler sınıfının —erkek egemen toplumların— sürekliliği için yeniden üretildiğini ve performatiflik dâhilinde toplumun neredeyse tüm fertleri tarafından içselleştirildiğini söyleyebiliriz. Nitekim aksi durumda kurulu hiyerarşik düzenin sarsılması anlamına gelecektir. Çünkü erilin tüm gücünü ve tahakkümünü sahnelediği seks ritüeli, performatif bir kavrayışla, yine onun tüm gücünün ve tahakkümünün yegâne kaynağıdır. Bu açıdan seksteki herhangi bir olağandışılık eril için bir tehdittir.

Özellikle biseksüel erkeklerle olan cinsel deneyimlerimde daha çok hissediyordum bu durumu. Onlar orgazmı yaşar ve seksin tamamlandığına karar verip çekilirler. Bense zevk alıyormuş gibi davranıp onun zirveye ulaşmasını sağlayan bir oyuncak gibi oluyordum. Seks iki kişi ile yapılan bir şey olsaydı... – (Transseksüel Kadın (32), Kişisel Görüşme, Mayıs 2014)

Yazımın başında da ifade ettiğim üzere etkinlik ve edilgenlik mücadelesi seks ve orgazm meselesinde sadece anatomik yasalar çerçevesinde seçilmiş heteroseksüel kadın ve erkeklerin dünyasını şekillendirmemektedir. İlettiğim son anlatıda da görüldüğü gibi orgazm deneyimleri kadınlığın (yani edilgenliğin) diğer queer varyasyonlarında da tezahür etmektedir.

Hazlar üzerinden üretmeye çalıştığım bu hak savunusunun amacı bireylerarası seksi şu veya bu şekilde yeniden planlayıp orgazmın eşit paylaşımını vurgulamak değildir. Amacım orgazmın bir iktidar aracına dönüşmesi konusundaki tehdidi ve bu tehdidin tüm

toplumsal bağlamlarda bir şekilde kanalize olduğunu ifşa etmektir. Kısaca seks deyip geçmeden önce, seksin ürettiği mücadele biçimleri üzerinden hangi toplumsal kodlamaların ürediğini bilmenin önemini vurgulamaya çalıştım.

Kaynakça

- Butler, Judith. (2012). *Cinsiyet Belası*. Çev. Başak Ertür, İstanbul: Metis Yayınları.
- Foucault, Michel. (1987). *Söylemin Düzeni*. Çev. Turhan Ilgaz, İstanbul: Hil Yayın.
- . (2013). *Cinselliğin Tarihi*. Çev. Hülya Uğur Tanrıöver, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Frith, Hannah. (2015). *Orgasmic Bodies: The Orgasm in Contemporary Western Culture*. UK: Palgrave Macmillan.
- Osten-Sacken, Thomas von der. & Uwer, Thomas. (2007). "Is Female Genital Mutilation an Islamic Problem?" *Middle East Quarterly*, 29-36.

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan sosyalbilimler.org, sosyal bilimler meselelerine yoğunlaşan, gönüllülük odaklı, açık erişim, akademik bir web sitesidir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını, ekibimizde gönüllü olarak görev almak için sosyalbilimler.org/basvuru sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube'da @sosbilorg kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*'i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten aboneliği olarak, her pazar günü, o hafta içinde sosyalbilimler.org'da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.

sosyalbilimler.org'da yayımlanan metin, video ve podcastlerin paylaşıldığı Telegram grubuna t.me/sosbilorg adresinden katılabilirsiniz.